

Kongsbergregionens skoler

FELLES INSTRUKS FOR MUNTlig EKSAMEN OG MUNTlig-PRAKTISK EKSAMEN

Kongsbergregionen våren 2027

FOR KOMMUNENE FLESBERG, KONGSBERG, KRØDSHERAD, SIGDAL, NORE OG UVDAL, ROLLAG,
ØVRE EIKER, HJARTDAL, NOTODDEN OG TINN

Innhold

1. Bakgrunn og rammer	3
1.1. Forskrift til opplæringsloven	3
1.2. Ansvar	3
1.3. Inndeling i regioner	3
1.4. Fastsetting av eksamensdatoer	4
2. Forberedelser	4
2.1. Fire viktige prinsipper	4
2.2. Begrepsavklaring	4
2.3. Fremdriftsplan	5
2.4. Sykdom	6
3. Eksamensdagen	7
3.1. Gjennomføring – muntlig eksamen	7
3.2. Gjennomføring av muntlig-praktisk eksamen	7
3.3. Vurdering og karaktersetting	8
3.4. Etter eksamen	8
4.0 Maler	9
4.1 Mal: Brev til avgivende skole	9
4.2 Mal: Brev til sensorene	10
4.3 Mal: Brev til elevene	11
4.4 Mal: Brev til faglærer	13

1. Bakgrunn og rammer

1.1. Forskrift til opplæringsloven

Instruksen er i tråd med Forskrift til Opplæringsloven, kapittel IV og V.

[§ 9-24. Fritak frå eksamen](#)

[§ 9-25. Om eksamen](#)

[§ 9-26 Ansvar for eksamen](#)

[§ 9-27. Oppmelding til eksamen](#)

[§ 9-28. Eksamensformer, tidsramme og trekk av elevar til eksamen](#)

[§ 9-29. Talet på eksamenar i grunnskolen](#)

[§ 9-32. Førebuingssdel](#)

[§ 9-33. Sensur av eksamenssvar](#)

[§ 9-34. Særskild tilrettelegging av eksamen](#)

[§ 9-39. Bortvising frå eksamen](#)

[§ 9-40 til 42. Annullering av eksamen](#)

[§ 10-8. Klage på gjennomføringa av munnleg eksamen og eksamen som ikkje berre er skriftleg eller munnleg](#)

1.2. Ansvar

Ansvar for gjennomføring av muntlig og muntlig-praktisk eksamen er lagt til skoleeier/kommunen, jf. [§ 9-26](#) i Forskrift til opplæringsloven:

- *Ved lokalt gitt eksamen har kommunen ansvaret for å utarbeide eksamensoppgåver, setje dato for eksamen og gjennomføre sensur, om ikkje noko anna er fastsett i læreplanen i faget. Faglæraren skal utarbeide forslag til oppgåver.*
- *Kommunen har ansvaret for å gjennomføre alle eksamenar og for å trekkje ut elevar til eksamen.*
- *Kommunen må sørge for at det er rett elev eller privatist som møter til eksamen.*
- *Kommunen har ansvaret for å gi elevane informasjon om eksamen og om kva det blir lagt vekt på i vurderinga. Dei har dessutan ansvaret for at privatistane får tilgang til slik informasjon.*
- *Dei som er ansvarlege for å utarbeide eksamen, avgjer om eksamen kan gjennomførast med hjelpemiddel, og kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag.*

Denne instruksen er bindende for grunnskolene i de kommunene instruksene omfatter.

1.3. Inndeling i regioner

Det er avklart med Statsforvalteren at det ikke lenger er fastsatte regioner for hvilke kommuner som skal samarbeide. Det er fritt opp til kommunene å velge dette selv – gjerne ut fra praktiske og geografiske hensyn. De samarbeidende kommunene i Kongsbergregionen går inn for følgende regioner ved lokalt gitt eksamen:

- Region 1: Kongsberg, Øvre Eiker og Notodden
- Region 2: Nore og Uvdal, Hjartdal og Tinn
- Region 3: Flesberg, Rollag, Krødsherad og Sigdal

Det kan være at det av praktiske hensyn er nødvendig å hente sensorer på tvers av regionene. Ansvaret for den praktiske organiseringen går på rundgang mellom kommunene innad i regionene. Den praktiske gjennomføringen på den enkelte skole har rektor ansvaret for.

1.4. Fastsetting av eksamensdatoer

Kommunene innad i den enkelte region fastsetter eksamensdatoene i regionen så tidlig som mulig, men seinest innen 1. september. Ansvaret for dette legges på skoleeierne.

2. Forberedelser

2.1. Fire viktige prinsipper

- Muntlig eksamen skal være en positiv dag der sensorene skal hjelpe eleven med å få vist hva han/hun har av kompetanse. Sensorene skal lete etter kompetanse – ikke etter inkompetanse.
- Det er IKKE obligatorisk med presentasjon som power point, keynote eller liknende. Elevene skal ha trygge og forutsigbare rammer og mulighet til å velge den formen de ønsker.
- Vurdering av eleven skal være i samsvar med kompetansemålene i faget, og i forhold til det som prøves på eksamensdagen.
- Størrelsen på partiene skal normalt ligge på 8-10 elever når elevene går opp muntlig, og 6-8 elever på muntlig-praktisk eksamen.

2.2. Begrepsavklaring

Sensor	I forskriften betegnet som ekstern sensor.
Faglærer	Er normalt eksaminator og har hovedansvaret for å gi oppgaver og stille spørsmål til kandidaten. Skal også være sensor dersom kommunen ønsker det.
Parti	Alle elever/par/grupper som er oppe i samme trekkfag.
Gruppe	Elev/par/gruppe som er oppe samtidig.
Forberedelsestid	Tiden fra elevene trekker tema til prøvetidspunktet
Fagrapport	Rapport fra faglærer som tydeliggjør sammenhengen mellom kompetansemålene i læreplanen og vurderingskriteriene opplæringen bygger på. Rapporten skal inneholde konkrete kompetansemål, tema/emne, kilder/læremidler, vurderingsmåter/-metoder og vurderingskriterier.

48 timer før eksamen	● Eksamenstrekk offentliggjøres ved skoledagens begynnelse ● Obligatorisk oppmøte. Faglærer organiserer dagen og skal være tilgjengelig for elevene ● Elever som trekkes opp i muntlig-praktisk eksamen i enten arbeidslivsfag, matematikk eller naturfag starter forberedelsen sin når de har fått trukket fag og tema. Det skal være minst to tema slik at alle elevene får trukket en oppgave.	Rektor Faglærer
24 timer før eksamen	● Forberedelsesdagen med obligatorisk skoledag, og eleven har rett på pedagogisk og faglig veiledning ● Elevene trekker tema i fag der det ikke er muntlig-praktisk eksamen. Det skal være minst to tema slik at alle elevene får trukket en oppgave. ● Faglærer har ansvaret for hele forberedelsesdagen ● I forberedelsesdagen kan eleven bruke alle hjelpemidler ● Forberedelsesdagene er ikke en del av vurderingsgrunnlaget ● Elever som har enkeltvedtak om særskilt norskopplæring med tospråklig fagstøtte, bør få anledning til å benytte denne på forberedelsesdagen.	Faglærer
Eksamensdagen	● Elevene skal gjennomføre eksamen etter en oppsatt tidsplan satt av rektor ● Ved eksamensdagens slutt signeres karakterprotokollen. Faglærer, sensor og rektor har en enkel evaluering rundt gjennomføringen med hovedfokus på eventuelle formelle feil ● Rektor ved eksamensskolen gir tilbakemelding til rektor ved avgiverskolen ved evt. uregelmessigheter	

2.4. Sykdom

Dersom sensor er syk, må rektor ved avgivende skole snarest mulig varsle rektor ved skolen der vedkommende skulle vært sensor. Rektor ved avgivende skole prøver å finne en erstatter. Dersom erstatter ikke kan skaffes, og det heller ikke kan skaffes av eksamensansvarlig for regionen, kommer den aktuelle elevgruppen **ikke** opp til eksamen. Rektor ved skolen som skal ha eksamen, gir fortløpende beskjed om alle endringer til eksamensansvarlig i regionen.

3. Eksamensdagen

3.1. Gjennomføring – muntlig eksamen

- Hver elev får inntil 30 min. ved ordinær eksamen eller inntil 45 min. ved muntlig-praktisk eksamen. Ved par/gruppeeksamen økes tiden slik at tilstrekkelig tid til individuell vurdering sikres. 30 minutter/45 minutter er ikke medregnet tiden sensor og eksaminator snakker sammen etter eksamineringen er over.
- Formålet med eksamen er å sikre at karakteren blir satt på basis av den individuelle kompetansen til hver elev slik den kommer fram på eksamen
- Skolen skal legge til rette for at elevene har tilgang til relevante hjelpemidler for gjennomføring av praktisk innslag
- Eleven får inntil ti minutter til å legge fram resultatet av arbeidet i forberedelsestiden. Dette skal være et utgangspunkt for en videre fagsamtale tilknyttet tema. Framlegget er en del av eksamen.
- Målet med gjennomføringen av eksamen er at eleven skal få anledning til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig utfra hva som er mulig innenfor eksamensformen. Det er [kjennetegn på måloppnåelse](#) som skal være grunnlaget for vurderingen.
- Ved muntlig-praktisk eksamen får elevene inntil 15 minutter på å gjennomføre et praktisk innslag. Dette er i tillegg til de ti minuttene elevene har til å legge fram resultatet av arbeidet i forberedelsestiden. Dette skal være et utgangspunkt for en videre fagsamtale tilknyttet tema. Målet med gjennomføringen av eksamen er at eleven skal få anledning til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig utfra hva som er mulig innenfor eksamensformen.
- Sensorene må stille spørsmål som gir eleven anledning til å vise bredest mulig kompetanse i faget. En eksamen som bare prøver noen kompetansemål, vil være i strid med prinsippet om at eleven skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig.
- Eksaminasjonen skal bli brukt til videre diskusjon og samtale med utgangspunkt i elevens formidling. Alle kompetansemål som er relevante for formidlingen, kan bli trukket inn i samtalen. Faglærer skal legge opp denne samtaledelen for å gi eleven mulighet for å vise kompetanse, og ikke for å leite etter elevens manglende kompetanse i faget. Sensor kan også stille spørsmål. Denne samtalen er en viktig del av vurderingen av elevens kompetanse

3.2. Gjennomføring av muntlig-praktisk eksamen

Elever på 10. trinn kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen i følgende fag:

- Naturfag
- Matematikk
- Arbeidslivsfag

På en muntlig-praktisk eksamen skal elevene få vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Eleven skal få vise sin kompetanse ved blant annet å bruke praktiske og utforskende elementer.

Hva kan det praktiske innslaget være?

Det praktiske innslaget kan for eksempel være noe eleven utfører eller demonstrerer. Det praktiske innslaget kan bygge på noe eleven har laget eller samlet i løpet av opplæringen, enten ved at de rekonstruerer noe praktisk de har gjort i opplæringen eller at de bygger videre på en praktisk oppgave de har hatt. Det praktiske innslaget må tilpasses tidsrammen for eksamen.

3.3. Vurdering og karaktersetting

- Når eksaminasjonen er over, får eleven beskjed om å vente utenfor mens karakteren fastsettes
- Karakteren skal synliggjøre kompetansen til eleven
- Det er den enkelte elevs kompetanse som skal vurderes. Den skal ikke vurderes opp mot andre elevers kompetanse
- Faglærer og sensor skal sammen drøfte elevens kompetanse og bli enige om karakteren
- Dersom faglærer og sensor ikke blir enige, er det sensor som har det avgjørende ordet
- Dersom det gjennom drøfting av eksaminasjonen kommer fram at det er vanskelig å sette karakter, kan eleven kalles inn igjen.
Dette er opp til sensor
- Eleven blir kalt inn, og sensor forteller karakteren. Begrunnelsen som eleven får må være av en slik art at eleven forstår hvorfor man fikk den gitte karakteren
- Eleven får vite karakteren umiddelbart, og før neste elev blir kalt inn

3.4. Etter eksamen

- Ved muntlig eksamen kan eleven kun klage på formelle feil. Eksempler på dette kan være:
 - At eleven ikke har fått tilbud om fagveiledning på forberedelsesdagen
 - At skolens eksamensinstrukser ikke følges
 - At tema ikke er innenfor læreplanens mål
 - Avbrudd og/eller forstyrrelser i løpet av eksaminasjonen
- Dersom eleven klager, har faglærer og sensor plikt til å gi en skriftlig kommentar til klagen. Sensor må kommentere den konkrete formelle feilen det klages på, og ikke bare skrive; «Det ble ikke gjort noen formelle feil.»

UDIR sine sider om muntlig eksamen: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>

UDIR sine sider [for muntlig-praktisk eksamen](#)

4.0 Maler

4.1 Mal: Brev til avgivende skole

Kongsbergregionens skoler

Brev fra eksamensskole til rektor ved avgiverskole
(E-post med vedlegg sendes fire uker før muntlig eksamen)

Dato:

Muntlig og muntlig-praktisk eksamen 2027

Lærere ved skole er oppnevnt som sensorer ved vår skole til muntlig og muntlig-praktisk eksamendag ... juni 2027 kl. 09.00. Dette gjelder:

Sensor:	Fag:
nn	xx
nn	xx
nn	xx
nn	xx
nn	xx
nn	xx

Vi henviser til "Felles instruks for muntlig eksamen og muntlig-praktisk eksamen i Kongsbergregionen". Ifølge disse retningslinjene skal sensorene få vite at de skal være sensorer fire uker før eksamen.

De skal ikke få vite skolens navn. Ytterligere informasjon mottar sensorene to uker før eksamen, dvs.2027.

Vi ønsker sensorene velkommen til kommune!

Med vennlig hilsen

nn
Rektor

4.2 Mal: Brev til sensorene

Kongsbergregionens skoler

Brev fra eksamensskolen til sensorene
(E-post med vedlegg to uker før eksamen)

Dato:

Muntlig og muntlig-praktisk eksamen 2027

Lærere ved skole er oppnevnt som sensorer ved vår skole til muntlig og muntlig-praktisk eksamen 2027 kl. 09:00. Dette gjelder:

Sensor	Fag	Ant elever	Faglærer	e-post
nn	xx	yy	nn	nn@xx.no
nn	xx	yy	nn	nn@xx.no
nn	xx	yy	nn	nn@xx.no
nn	xx	yy	nn	nn@xx.no

Som sensor må du i god tid før eksamensdagen sette deg inn i instruks for muntlig og muntlig-praktisk eksamen, vedlagt fagrapport, tema og oppfølgingsspørsmål, samt sette deg inn i aktuelt fagstoff. Det vises for øvrig til punkt 2 i instruks; *Forberedelser*.

Vår skole ligger fra din egen skole og du bør beregne min for å kjøre hit med bil (evt. ytterligere kjørebekræftelse om nødvendig). Av miljøhensyn anbefaler vi at dere kjører sammen.

Ta med lønnskontonummer.

Det vil bli servert et enkelt måltid midt på dagen.

Vi ønsker sensorene velkommen til..... skole!

Med hilsen

.....
rektor

Kopi til: Faglærere her

4.3 Mal: Brev til elevene

Kongsbergregionens skoler

INFORMASJON OM MUNTLLIG OG MUNTLLIG-PRAKTISK EKSAMEN 2027

Det er bestemt at alle avgangselever ved skole skal ha muntlig/muntlig-praktisk eksamen i år.

Organisering muntlig og muntlig-praktisk eksamen, tid og sted:

....dag juni	dag juni	dag juni
Opplysning om trekkfag kl. 0900.	Trekking av tema.	Muntlig/muntlig-praktisk avgangsprøve.
Informasjon om hvordan skolen organiserer denne dagen.	Obligatorisk forberedelsesdag med mulighet for veiledning fra faglærer(e).	Oppstart kl. 09.00. Frammøte avtales med faglærer. Se egen tidsplan.

Sørg for at du ikke kommer for sent til eksamen! Avtal med faglærerne når du skal møte.

På eksamensdagen står det oppslag ved hovedinngangen hvor de forskjellige fagene skal være.

Det er viktig at det er stille og rolig i skolebygningen denne dagen.

Eventuell sykdom i forberedelsestida og under eksamen som gjør at eksamen ikke kan gjennomføres, må dokumenteres av en legeattest. Hvis du skal opp til eksamen i par/gruppe og blir syk, gjennomfører resten av gruppa eksamen. Faglærer vil da informere sensor, slik at dette ikke skal være en ulempe for resten av gruppa.

Alle elever vurderes individuelt, ellers vises det til vurderingskriterier for muntlig/muntlig-praktisk eksamen i det enkelte fag. Karakterene gis fortløpende når du/gruppen din er ferdig med eksamen.

Lykke til!

Med hilsen

..... skole

rektor

Kongsbergregionens skoler

(...) SKOLE

REGLER FOR MUNTLLIG OG MUNTLLIG-PRAKTISK EKSAMEN VÅR 2027

- Du får vite hvilket fag du er kommet opp i 48 timer før eksaminasjon.
- Du trekker tema 24 timer før eksaminasjon, 48 timer hvis det er muntlig-praktiske fag. Forberedelsesdagen(e) er obligatorisk(e) dag(er).
- Du har rett til *veiledning* på forberedelsestiden.
- Eksamenstiden er satt til inntil 30 minutter pr elev, 45 hvis muntlig-praktiske fag (arbeidslivsfag, matematikk og naturfag).
- I muntlig eksamen får du inntil ti minutter – uten avbrytelse – til å legge frem resultatet av arbeidet i forberedelsestiden. Dette skal være et utgangspunkt for videre samtale slik at du får mulighet til å vise din kompetanse i faget.
- I muntlig-praktisk eksamen er inntil 15 minutter satt av til en praktisk del. Du får også inntil ti minutter til å legge fram arbeidet ditt fra forberedelsestiden. Dette skal være et utgangspunkt for videre samtale slik at du får mulighet til å vise din kompetanse i faget.
- Alle relevante kompetansemål kan bli trukket inn i denne samtalen. Ekstern sensor kan også stille spørsmål.
- Du kan bruke relevante hjelpemidler, eller gjenstander for å illustrere temaet.
NB! Hvis det tekniske utstyret du har tenkt å bruke svikter, må du allikevel kunne klare å legge frem det du har forberedt.
- Om du er i par/gruppe, og den andre er syk, må du allikevel gjennomføre eksamen, og kort informere om fagstoffet som den andre skulle presentere.
- Du/dere kan bli kalt inn igjen hvis det er vanskelig å sette karakter.
- Du får individuell karakter, selv om du er oppe i gruppe eller par.
Du får karakteren offentliggjort alene.
Du får karakter før neste elev/gruppe begynner.

NB! Det er fagets kjennetegn på måloppnåelse som er utgangspunktet for vurderingen.

4.4 Mal: Brev til faglærer

Kongsbergregionens skoler

TREKKDAGEN / FORBEREDELSESTIDEN

Må gjøres:

- Dele ut og gå gjennom elevinstruksen med elevene.
- Faglærer bør i størst mulig grad være til stede for elevene, alternativt annen lærer med fagkompetanse.
- Hva skjer de neste 48 timene?
- Dele ut og gjennomgå fagrapport, samtale om kompetansemålene og vurderingskriterier for muntlig og muntlig-praktisk eksamen.
- Avklare med eleven hvordan han/hun tenker å disponere tiden som er til rådighet på eksamensdagen.
- Samle fagstoff fra de siste tre årene.
- Få oversikt over ønsket materiell og utstyr som elevene trenger.

Forslag til faglig jobbing:

- Elevene kan komme med innspill skriftlig eller muntlig til hva de trenger å jobbe mer med.
- Repetere hvordan man kan lage gode problemstillinger hvis dette er hensiktsmessig.
- Ved behov, hjelpe elevene med hvordan de kan vise bredest mulig kompetanse i faget.
- Hva er et godt fremlegg? Tips og råd. Kjennetegn på måloppnåelse i faget.